

підлітків, дорослого населення. Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру. Спорт - органічна частина фізичної культури, особлива сфера виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності. Соціальна цінність спорту визначається його дієвим стимулюючим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення. Видатки на фізкультуру і спорт фінансуються за розділом "Духовний та фізичний розвиток" (код 0800) функціональної класифікації. Він включає такі підрозділи, як "фізична культура і спорт" (код 0810), "Дослідження і розробки у сфері духовного та фізичного розвитку" (код 0840), "Інша діяльність у сфері духовного та фізичного розвитку" (код 1850).

За рахунок коштів державного бюджету фінансуються:

а) державні програми підготовки резерву та складу національних команд та забезпечення їх участі у змаганнях державного і міжнародного значення;

б) державні програми з інвалідного спорту та реабілітації;

в) державні програми фізкультурно-спортивної спрямованості. За рахунок коштів місцевих бюджетів фінансуються видатки державних програм розвитку фізичної культури і спорту: утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів, заходи з фізичної культури і спорту та фінансова підтримка організацій фізкультурно-спортивної спрямованості і спортивних споруд місцевого значення.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України « Про затвердження Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007 – 2011 роки» від 15 листопада 2006 р. № 1594.

2. Демографічні перспективи України до 2026 року. - К., 1999. - 55 с.

3. Гадайчук Д.Л. Стан фінансового забезпечення сфери фізичної культури та спорту України та шляхи його вдосконалення /Д.Л. Гадайчук// Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2002. – №4. – с. 71-74.

4. Інна Філоненко. Фінансування спорту зменшено на 30% / І. Філоненко. – газета «День» – №37, від 4 березня 2009 року.

Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до формування учнів постави й корекції її порушень

В.С. Язловецький

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. Володимира Винниченка

Актуальність дослідження. Останнім часом у медицині все більше утверджується реабілітаційний напрям, стрижнем якого є етапне, відновне комплексне лікування захворювань і порушень опорно-рухового апарату. У цьому процесі провідну роль відіграє коригувальна гімнастика, яка сприяє запобіганню можливим і

виправленню наявних порушень, дефектів та деформацій хребта, грудної клітки та нижніх кінцівок.

Особливе занепокоєння тепер викликає погіршення здоров'я дітей та підлітків, порушення постави й функції опорно-рухового апарату.

За останні п'ять років на 41% збільшилася кількість учнів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи. Найбільша кількість (90%) відхилень від норми в стані здоров'я дітей і підлітків припадає на порушення опорно-рухового апарату (дефекти постави, сколіози, кіфози, плоскостопість та інші), захворювання респіраторної та ендокринної систем. В останні роки питанням порушення постави та викривлення хребта приділяється велика увага, оскільки правильна постава, за висновками науковців (Г.Л. Апанасенко, Е.Г. Булич, І.В. Мурахов, О.Д. Дубогай, В.М. Мухін, В.С. Язловецький та інших), є важливим показником здоров'я й гармонійного розвитку особистості.

Серед захворювань опорно-рухового апарату порушення постави займає одне із перших місць як за частотою, так і за складністю патологічних змін. Кількість дітей з порушеннями постави в Україні за останні двадцять років зросла у два рази й становить, за даними різних авторів, від 60 до 80%, що призводить до патології не тільки рухової апарату, а й до основних вегетативних систем.

У спеціальній літературі наводять багато причин цих порушень: зміна екології, незбалансоване харчування, інформаційні перевантаження, зниження рухової активності тощо (О.Д. Дубогай, Н.Д. Ловецько, І.А. Мовшович).

Результати наукових досліджень і досвід переконливо показують, що достатньо збільшити рухову активність, забезпечити дитину можливістю реалізувати закладений у ній генетичний руховий потенціал, заставити якісно працювати системи фізичного виховання, і це вже веде до зниження рівня захворювання й поширення деформацій опорно-рухового апарату, значно підвищує стійкість дітей до різного роду несприятливих факторів зовнішнього середовища.

Учені дійшли висновку, що професійна діяльність фахівців з фізичного виховання має бути спрямована на формування постави, оздоровлення людини, гармонійний розвиток особистості за допомогою цілеспрямованого застосування комплексу різноманітних заходів, з-поміж яких фізична культура виступає як одна з ланок у ланцюгу корекційних та реабілітаційних засобів.

Новий підхід до розуміння джерел і чинників здоров'я людини знайшов своє розкриття в застосуванні коригувальної гімнастики, що дає змогу розширювати резерви фізіологічних функцій, відновлювати здатність організму до саморегуляції, компенсувати наслідки структурних і функціональних розладів, вад, дефектів і деформацій з боку опорно-рухового апарату, хребта, грудної клітки, нижніх кінцівок, зупинити й навіть повернути назад патологічний процес. Отже, коригувальна гімнастика – це важливий структурний компонент підготовки фахівця з фізичної культури, складова їхньої подальшої професійної діяльності. Суперечність між постійним зростанням фізичних вад і деформацій з боку опорно-рухового апарату в дітей і молоді та готовність учителя фізичної культури забезпечувати корекцію цих порушень зумовили вибір теми наукового дослідження.

Об'єкт дослідження – професійно-педагогічна підготовка студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Предмет дослідження – процес професійно-корекційної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання.

Гіпотеза дослідження. Ефективність формування готовності студентів факультетів фізичного виховання до проведення корекційної роботи забезпечується за таких умов: розробки й теоретичного обґрунтування методик формування зазначеної готовності; створення організаційно-педагогічних умов її реалізації; впровадження розробленої методики в навчально-виховний процес вищих педагогічних закладів.

Мета дослідження полягає у розробці змісту й методики проведення корекційної роботи майбутніх фахівців з фізичного виховання.

Завдання дослідження:

1. Уточнити та науково обґрунтувати сутність поняття "корекційна підготовка", "метод корекції", "коригувальна гімнастика".
2. Конкретизувати специфіку, зміст, показники та охарактеризувати рівні підготовки студентів до формування постави та корекції її порушень як важливої складової професійної підготовки.
3. Визначити і теоретично обґрунтувати умови ефективної організації формування постави і корекційного процесу усунення вад і дефектів опорно-рухового апарату.
4. Розробити критерії готовності та визначити рівні її сформованості в студентів факультету фізичного виховання.
5. Розробити та експериментально перевірити методику формування готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до проведення занять з коригувальної гімнастики в умовах загальноосвітньої школи.

Формування готовності студентів педагогічного вищого навчального закладу щодо корекційної роботи й виховання основ здорового способу життя – одна із актуальних проблем сьогодення, оскільки готовність до реалізації ідей передбачає усвідомлення важливості й цінності здоров'я, яке допоможе діяти на користь суспільству.

Формування готовності до діяльності залишається актуальною науково-педагогічною проблемою і вимагає постійного вдосконалення з урахуванням сучасного стану розвитку науки.

Беручи до уваги результати фундаментальних наукових досліджень з проблеми (І.І. Брехман, К.М. Дурай-Новакова, М.І. Дьяченко, А.М. Изуткін, Л.А. Кандилович, Г.І. Царегородцев), визначаємо готовність до формування постави та корекції її порушень як цілісне стійке утворення, що є водночас фундаментальною передумовою успішного виконання організації ефективного впровадження здорового способу життя серед учнівської молоді та результатом професійної підготовки майбутнього фахівця. Існують усі підстави розрізняти в досліджуваному феномені **мотиваційний, емоційно-вольовий та змістовно-процесуальний компоненти**. Готовність не є природженим явищем, вона формується й розвивається в результаті досвіду людини. Провідна роль формування в студентів готовності до проведення занять з коригувальної гімнастики, зміцнення здоров'я належить основному етапу їхнього професійного становлення – навчанню у вищому навчальному педагогічному закладі.

У зв'язку з цим дослідно-експериментальна робота передбачає на підготовку студентів до цієї діяльності, яка ґрунтується на створенні певних педагогічних умов, які стимулювали, стабілізували та організовували студента до згаданої діяльності:

- забезпечення процесу підготовки студентів на основі створення відповідної структурно-функціональної моделі, яка ґрунтується на компонентному підході, що містить мотиваційний, емоційно-вольовий, змістовно-процесуальний розділи;

- докладання зусиль щодо формування ключових компетентностей вчителя фізичної культури, спрямованих на розвиток необхідних умінь і навичок, внаслідок чого він зможе творчо використовувати знання, навички й уміння, усвідомлювати їхній дефіцит і потребу в процесі професійної діяльності;

- спрямування роботи на розвиток організаційно-комунікативних, особистісно-професійних компетенцій через упровадження в навчально-виховний процес активних форм навчання та спеціальних видів навчальної діяльності (можливо, виробничої) практики: проведення організаційно-діяльнісних ігор, проектування оздоровчих програм та їхня реалізація на практиці, пошук та впровадження оптимальних форм і методів формування постави в майбутній професійній діяльності вчителя фізичної культури.

Висновки. Результати проведеного наукового дослідження дають змогу зробити такі висновки. У науковій роботі досліджений процес корекційної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах. Автором розроблені та науково обґрунтовані зміст і методика підготовки до проведення корекційної роботи зі школярами в процесі фізичного виховання в майбутній діяльності.

1. Підготовка до корекційної роботи фахівців з фізичного виховання – це комплекс організаційних і педагогічних заходів, що забезпечує формування в студентів знань, умінь і навичок з коригувальної гімнастики, з етіології і патогенезу захворювань опорно-рухового апарату, основ діагностики, засвоєння яких впливає на ефективність професійної діяльності, сприяє розвитку професійної майстерності й компетентності, формує готовність до виконання професійних обов'язків.

2. Готовність до проведення корекційної роботи – це стан, що характеризується психологічною влаштованістю на індивідуальну діяльність, глибоким розумінням її змісту та завдань, оволодіння відповідними методами, засобами та прийомами в поєднанні з високорозвиненою рефлексією та емпатією, комунікативними здібностями, педагогічним тактом. Таким чином, визначена структура готовності майбутнього вчителя до проведення корекційної роботи, яка охоплює мотиваційний, змістовий та операційно-процесуальний компоненти.

3. Мотиваційний компонент є провідним у формуванні готовності студентів до реалізації корекційно-виховного процесу. Інтегральним критерієм його є професійно-виховна спрямованість, інтерес, позитивно-активне ставлення до розв'язання цієї проблеми. Змістовий компонент готовності включає загальнопедагогічні та фахові знання, необхідні вчителю фізичної культури в цілому та сфері організації роботи з корекції вад і деформацій, визначає їхній обсяг, мобільність, розуміння взаємозв'язків означених проблем з іншими навчально-виховними аспектами. Операційно-процесуальний компонент забезпечує практичну реалізацію діяльності у сфері формування постави та корекції наявних вад, дефектів та деформацій у школярів.

4. У дослідженні розроблені критерії готовності студентів до проведення занять з коригувальної гімнастики (усвідомлення студентами необхідності корекції наявних функціональних і структурних порушень, діагностики й визначення ефективності корекції, оволодіння практичними вміннями та навичками оздоровчого впливу на дітей і підлітків), на основі яких визначені рівні цієї готовності (високий, середній, низький).

5. Результати констатувального етапу експерименту засвідчили, що високий рівень професійно-корекційної підготовки мають 9,1% студентів експериментальних і 10,5% контрольних груп, середній рівень був виявлений у 21,6% майбутніх спеціалістів

експериментальних і 22,5% контрольних груп, на низькому рівні перебували 23,2% студентів експериментальних і 20,1% контрольних груп.

6. За даними прикінцевого зрізу, високого рівня досягли 14,6% студентів експериментальних груп, достатнього – 24,5% студентів, середнього – 36,7% студентів, нижче середнього – 19,2%. На низькому рівні залишилися ще 6,1% студентів.

7. У дослідженні були визначені умови організації навчально-виховного процесу з корекційно-оздоровчої підготовки фахівців з фізичної культури, а саме: вдосконалити зміст і принципи структурування спецкурсу "Коригувальна гімнастика" відповідно до сутності професійної діяльності фахівців; залучити студентів до практичної професійно-корекційної діяльності, становлення професійної самосвідомості майбутніх фахівців; створити відповідне професійно-педагогічне середовище, що сприятиме усвідомленню відповідального ставлення до власного здоров'я, професійному самоствердженню.

Проведене дослідження уможливило на якісно новому рівні розв'язувати питання корекційної підготовки фахівців оздоровчої галузі.

Література:

1. Апанасенко Г.Л. Физическое развитие детей и подростков. – К.: Здоровье, 1985. – 96 с.
2. Бубела О.Ю. Оптимізація процесу формування постави у дітей молодшого шкільного віку з використанням комп'ютерних технологій: Автореф. дис.. канд. наук з фіз. вихов. і спорту. Львів, 2002. – 20 с.
3. Бычук А.И. Биомеханический контроль осанки школьников в процессе физического воспитания: Автореф. дисс. канд. наук по физ. восп. и спорту. – Львов, 2001. – 20 с.
4. Григоренко Л.В. Формирование готовности студентов педвуза к профессиональной деятельности. – Дисс. канд. пед. наук. – Кривой Рог, 1991. – 162 с.
5. Ловейко Н.Д. Лечебная физическая культура при дефектах осанки, сколиозах и плоскостопии. – Л.: Медицина, 1982. – 140 с.
6. Язловецький В.С., Мухін В.М., Турчак А.Л. Коригувальна гімнастика. Навчальний посібник. – Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2011. – 380 с.